

PENGURUSAN PEMBANGUNAN DAERAH NEGERI KEDAH DARUL AMAN

SATU KAJIAN KE ATAS AGENDA PEMBANGUNAN DALAM MINIT MESYUARAT JAWATANKUASA PEMBANGUNAN DAERAH NEGERI KEDAH

Tesis **diserahkan** kepada **Sekolah Siswazah** sebagai memenuhi
sebahagian daripada syarat-syarat pengijazahan
Program Ijazah **Sarjana Sains (Pengurusan)**
Universiti Utara Malaysia

Oleh

Mohammad Hasnan Bin Hassan
Oktober, 1997

© MOHAMMAD HASNAN BIN HASSAN. Hak Cipta Terpelihara, 1997.

KEBENARAN MERUJUK TESIS

Tesis **ini** dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada **keperluan pengijazahan** program sarjana Universiti Utara Malaysia. **Saya bersetuju** membenarkau pihak perpustakaan Universiti mempamerkannya **sebagai** bahan rujukan umum. **Saya juga** bersetuju **bahawa** sebarang **bentuk** salinan **samada** secara keseluruhan atau sebahagian daripada **tesis ini untuk** tujuan akademik **adalah** dibolehkan dengan **kebenaran penyelia** tesis atau **Dekan Sekolah Siswazah**. Sebarang **bentuk** salinan dan **cetakan bagi** tujuan komersial dan **keuntungan adalah** dilarang **sama** sekali **tanpa kebenaran bertulis** daripada penyelidik. Pernyataan rujukan kepada **penulis** dan Universiti **Utara** Malaysia perlu dinyatakan jika sebarang bentuk rujukan dibuat **ke atas** tesis **ini**.

Kebenaran untuk menyalin atau **menggunakan** tesis **ini samada** sebahagian atau keseluruhannya hendaklah dipohon **melalui**:

Dekan
Sekolah Siswazah
Universiti Utara Malaysia
06010 Sintok
Kedah Darul Amaa

Untuk isteri dan anak-anak . . .

Roslina

Muhammad Farhan

Farah Liyana

**SEMOGA HIDUP KITA SENTIASA BAHAGIA DAN DIBERKATI
ALLAH S. W. T.**

PENGHARGAAN

ALHAMDULILLAH, Syukur ke hadirat Allah S. W. T. **atas** hidayat, petunjuk dan limpah kurniaNya telah **mengizinkan** kajian **ini** diselesaikan seperti dijadualkan.

Setinggi penghargaan ditujukan kepada pihak Universiti Utara Malaysia dan **Institut Aminuddin Baki** yang memberikan **peluang** kepada **saya** untuk melanjutkan pelajaran **saya** dalam bidang pengurusan.

Semasa menyiapkan kajian **ini**, **banyak masalah** dan kerumitan yang dihadapi. **Namun** begitu, dengan berkat pertolongan dari Allah S. W. T. **dan** tunjuk ajar **serta** bimbingan dari **penyelia** yang **banyak** membantu mengatasi **masalah** tersebut. Justru itu, penghargaan yang **tidak** terhingga **saya** huluskan kepada En. **Abdul Halim Bin Ahmad**, pensyarah Sekolah Pembangunan **Sosial** merangkap **Ketua** Unit Kajian Pembangunan, **UUM selaku** penyelia kepada kajian **ini**.

Setinggi penghargaan **juga** disampaikan kepada semua kakitangan di Unit Perancang Ekonomi Negeri (**UPEN**), Wisma Negeri khasnya **Timbalan Pengarah UPEN** yang telah **banyak** memberikan **kerjasama** dalam menjayakan kajian **ini**.

Penghargaan juga disampaikan kepada semua pegawai dan kakitangan Sekolah **Siswazah**, UUM terutamanya Dekan, **perpustakaan**, pentadbiran, pensyarah, pegawai dan kakitangan **IAB** serta **rakan-rakan sekursus** yang telah **menyumbangkan** tenaga sepanjang pengajian **saya**.

Sesungguhnya, **atas segala** sumbangan **dan** pengorbanan yang telah **dicurahkan itu**, **hanya** Allah **sahaja** yang dapat **membalasnya**. **Seterusnya**, **saya juga** memohon maaf **atas** segala kekurangan yang terdapat **dalam** kajian **ini**.

ABSTRAK

Kajian **ini** bertujuan untuk meninjau **aspek** pengurusan pembangunan masyarakat di **luar bandar**. Penumpuan kajian diberikan **kepada pembangunan** masyarakat luar bandar di Negeri Kedah **Darul Aman** dengan meninjau strategi **pengurusan** pembangunan. Fokus utamanya ialah peranan dan **fungsi Jawatankuasa** Kemajuan dan **Keselamatan** Kampung dalam menguruskan pembangunan di kampung-kampung. Kajian **ini menggunakan** pendekatan “library research” untuk meninjau strategi pengurusan pembangunan dan peranan **serta fungsi JKKK**. Manakala kaedah “content analysis” **pula** digunakan untuk mengenal **pasti** corak dan bentuk pembangunan **daerah** di Negeri Kedah dengan meneliti 52 minit mesyuarat Jawatankuasa Pembangunan **Daerah. Keputusan** kajian menunjukkan corak pembangunan yang **berlaku** di Negeri Kedah adalah **selari** dan **selaras** dengan strategi pembangunan yang diamalkan. Aspek-aspek **pembangunan** difokuskan **pada** pembangunan **infrastruktur**, ekonomi dan **sosial** dengan penekanan utamanya **pada** pembangunan infrastruktur diikuti oleh pembangunan ekonomi dan **sosial**. Pembangunan di Negeri Kedah **juga** telah menunjukkan adanya keselarian dan keselarasan dengan **garis** panduan MENJARO dan POLEMAS yang telah diperkenalkan oleh **kepimpinan negeri** dalam **sistem** pentadbirannya.

ABSTRACT

This study was undertaken to observe the rural community development management in the State of Kedah Darul **Aman** by observing the strategy of development management. The role and function of the **JKKK** (Village Security and Development Committee) is the main focus in this study. The main task of the **JKKK** is to coordinate development, social and security activities. It is also the major channel for the village community to express needs in the national development. The 'library research' approach is used to examine the development management and the roles and function of the **JKKK**. The 'content analysis' method is used to examine the total of 52 minutes of selected District's Development Committee meeting. The results showed that the pattern of the development in Kedah is balanced towards the State development strategy. The aspects of the development mainly focused on infrastructure, economy and social development. The development in the State showed that there were an understanding and balancing within the guidelines of the **MENJARO** and **POLEMAS** that was introduced by the State leadership.

KANDUNGAN

Penghargaan	iii
Abstrak	iv
Abstract	v
Kandungan	v i
Senarai Jadual	x
Senarai Rajah	xi
Senarai Singkatan	xii

BAB 1 PENGENALAN KEPADA PERMASALAHAN **KAJIAN**

Pendahuluan	1
Permasalahan Kajian	6
Objektif Kajian	11
Kepentingan Kajian	11
Batasan Kajian	12
Rekabentuk Kajian	13
Analisis Isi Kandungan	16
Pembangunan Infrastruktur	17
Pembangunan Ekonomi	17
Pembangunan Sosial	17

BAB 2 STRATEGI PEMBANGUNAN MASYARAKAT DAN LATAR BELAKANG PENUBUHAN JKKK

Pendahuluan	19
Rancangan Pembangunan Masyarakat	20
Ekonomi	22
Pendidikan	23
Kesihatan	23
Sikap	24
Peranan JKKK	25
Tugas Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung	28
Perancangan Projek-projek	28
Perlaksanaan Projek-projek	31
JKKK Sebagai Badan Penghubung Antara Orang-orang Kampung Dengan Kerajaan	32
Pembangunan Negeri Kedah	36
Latar Belakang	38
Pembangunan Perindustrian	38
Pembangunan Tanah	39
Pembangunan Pelancongan	39
Pembandaran (Urbanisation)	40
Pembangunan Sektor Pertanian, Perikanan dan Ternakan	40
Kemudahan Sosial Dan Infrastruktur	40
Kesimpulan	41

BAB 3 PERUBAHAN **STRATEGI** PEMBANGUNAN NEGERI KEDAH DARUL **AMAN**

Misi Pembangunan Y. A. B. Menteri Besar Kedah	42
Kesimpulan	48

BAB 4 PEMBANGUNAN **DAERAH** DI NEGERI KEDAH

Pendahuluan	49
Pembangunan Infrastruktur	49
Pembangunan Ekonomi	50
Pembangunan Sosial	51
Bentuk Pembangunan	52
Perhubungan , Pembangunan Fizikal dan Perbekalan	54
Perhubungan : Jalan	55
Perhubungan : Jambatan dan Titi	56
Pembangunan Fizikal	57
Perbekalan	58
Pembangunan Ekonomi	60
Pembangunan Sosial : Pendidikan dan Rekreasi	62
Pembangunan Sosial : Keagamaan	64
Kesimpulan	67

BAB 5 PENILAIAN DAN KESIMPULAN

Pendahuluan	70
Menangani Perubahan	70
Penyelarasan Projek-projek	73
Penilaian Pembangunan Daerah	75
Kesimpulan	77
 BIBLIOGRAFI	 81
 LAMPIRAN	 83

SENARAIJADUAL

Jadual 1	Pecahan Peratusan Mengikut Kategori	53
Jadua12	Projek Pembangunan Mengikut Kategori (Peratus)	53
Jadua13	Analisis Kategori Perhubungan, Pembangunan Fizikal Dan Perbekalan	54
Jadua14	Agihan Pembangunan Infrastruktur Ikut Kategori	60
Jadua15	Analisis Pembangunan Ekonomi	61
Jadual 6	Analisis Pembangunan Sosial Kategori Pendidikan Dan Rekreasi	62
Jadua17	Analisis Pembangunan Sosial Kategori Keagamaan	64

SENARAI RAJAH

Rajah 1	Empat Bidang Tumpuan Rancangan Pembangunan Masyarakat	21
Rajah 2	Carta Rancangan Pembangunan Negara	31

SENARAI SINGKATAN

1K1P	• Satu Kampung Satu Produk .
AIM	• Amanah Ikhtiar Malaysia.
BALB	• Bekalan Air Luar Bandar.
BCIC	• Komuniti Perindustrian dan Perniagaan Bumiputera.
BELB	• Bekalan Elektrik Luar Bandar.
FAMA	• Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan.
FELCRA	• Pihak Berkuasa Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan.
IADP	• Program Kemajuan Pertanian Bersepadu.
IRD	• Pembangunan Bersepadu Luar Bandar.
JKKK	• Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung.
KEDA	• Lembaga Pembaga Wilayah Kedah.
KEMAS	• Kemajuan Masyarakat (Unit di Kementerian Kemajuan Luar Bandar).
LKIM	• Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia.
MADA	• Lembaga Kemajuan Pertanian Malaysia.
NDP	• Polisi Pembangunan Negara .
PKT	• Pembangunan Keluarga Tam.
PPEK	• Program Peningkatan Ekonomi Kampung.
PPRT	• Program Penempatan Rakyat Termiskin.
RIDA	• Lembaga Kemajuan Industri Luar Bandar.
RISDA	• Lembaga Kemajuan Pekebun Kecil Getah .
SGBB	• Skim Galakan Buah-buahan .
UPEN	• Unit Perancang Ekonomi Negeri.

**Sekolah Siswazah
(Graduate School)
Universiti Utara Malaysia**

**PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
(Certification Of Project Paper)**

Saya, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certify that)

MOHAMMAD HASNAN B. HASSAN

calon untuk ijazah
(candidate for the degree of) Sarjana Sains (Pengurusan)

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

PENGURUSAN PEMBANGUNAN DAERAH NEGERI KEDAH DARUL AMAN.

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the titlepage and front cover of project paper)

bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan, dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.
(that **the** project paper is acceptable in form and content, and that **a** satisfactory knowledge of the field is covered by **the** project paper).

Nama Penyelia

(Name of Supervisor) : Encik Abdul Halim bin Ahmad

Tandatangan
(Signature)

:

Tarikh
(Date)

: 15/9/97

BAB SATU

Pengenalan kepada permasalahan kajian

Pendahuluan

Pembangunan **pada** hakikatnya bermaksud perubahan secara terancang. Usaha-usaha membangun masyarakat **kampung** sebenarnya adalah usaha untuk mengubah **cara hidup** mereka dengan **cara** yang sistematik **dan** dirancang dengan teliti terlebih dahulu. Dengan kata lain, dalam usaha melaksanakan proses-proses pembangunan akan berlaku perubahan **cara** berfikir dan tingkahlaku di kalangan masyarakat yang terbabit. Lewin (1966) membandingkan keadaan di **mana** tiada pembangunan atau perubahan seperti keadaan sungai yang sentiasa mengalir dengan isipadu air yang tertentu menuju ke arah tertentu. Tiada pembangunan tidak bermakna masyarakat berada dalam keadaan pegun atau “stationary”. Bila usaha-usaha pembangunan diterapkan kepada masyarakat terbabit, akan berlaku pertukaran kepada kepantasan perubahan itu atau dalam **analogi** Lewin perubahan dalam isipadu air atau arah **aliran** sungai itu.

Implikasi daripada kenyataan **ini** menunjukkan bahawa **pengurusan** pembangunan masyarakat adalah tidak **sama** dengan pengurusan masyarakat. Tentulah tidak **sama** mengendalikan keadaan sungai yang mengalir tenang dengan mengendalikannya **pada** ketika banjir sedang melanda. Oleh itu **strategi** dan **cara mengurus** masyarakat adalah berbeza dari **strategi** dan **cara mengurus** pembangunan masyarakat. Usaha-usaha **mengurus** pembangunan dalam suasana

The contents of
the thesis is for
internal user
only

BIBLIOGRAFI

- Abdul Halim **Ahmad** (1996). *Analisis Kandungan Minit Mesyuarat JKKK Negeri Kedah* **Darul Aman, UKP, UUM.**
- Abdullah **Satar** (1978). *Gerakan Pembaharuan Pembangunan Masyarakat dalam Seminar JKKK, Kelantan.*
- Ahmad** Tokimin (1977). *Rancangan Pembangunan Negeri Kedah dalam Laporan Seminar Desa JKKK Daerah Kulim Dan Bandar Baharu, Kedah.*
- Aminuddin Mohd. Yusof & Arifin Hj. **Zainal** (1983). *Mengurus Pembangunan Masyarakat; Masalah & Strategi Intevensi* dalam Seminar Psikologi & **Masyarakat Ke 2.** Jabatan Psikologi, UKM.
- Berita Harian*, Dis. 13, 1988.
- Berita Harian*, Julai 10, 1997.
- Berita Harian*, Julai 8, 1997.
- Berita Harian*, Jun 24, 1997.
- Berita Minggu*, Julai 6, 1997.
- Buletin Pengurusan & Pentadbiran* . Jilid 1, Bil. 1, 1992. **INTAN**, Kuala Lumpur.
- Chambers R.** (1983). *Rural Development. Putting The Last First.* **Longman** Scientific and Technical, New York.
- Development Statistic Of Kedah Darul Aman* (1995). Unit **Perancang** Ekonomi Negeri, Wisma **Darul Aman, Alor Setar**, Kedah.
- Development Statistic Of Kedah Darul Aman* (1996). Unit **Perancang** Ekonomi Negeri, Wisma **Darul Aman, Alor Setar**, Kedah.
- Jose M. **Lawas** (1972). *Development As A Sosio-Economic Process* dalam Report on Seventh International Seminar On Development, **Kuala** Lumpur.
- Kedah** *Development Action Plan 1991-2000, Vol. I* (1993). Unit Perancang Ekonomi Negeri, Wisma Darul **Aman, Alor Setar**, Kedah.
- Mahar** Man&as (1978). *Evaluation Of Sosio-Economic Development In Malaysia Through Social Indicators* dalam Seminar Kebangsaan Koordinasi Sistem Penilaian Dan Penyelidikan **Impek** Pembangunan Sosio-ekonomi, Port Dickson.
- Mahathir Mohamad (1978). *Seminar Kebangsaan Koordinasi Sistem Penilaian dan Penyelidikan Impek Pembangunan Sosio-ekonomi*, Port Dickson.

Malaysian Development Experience; Changes And Challenges (1994). **INTAN**, Kuala Lumpur.

Mingguan Malaysia, Jun 22, 1997.

Mingguan Malaysia, Sept. 7, 1997.

Othman Abd. Rashid (1980). *Tugas Dan Peranan JKKK Dalam Pembangunan Masyarakat dalam Laporan Seminar Pembangunan Daerah Kuala* Selangor; 21.

Project MAL/90/006-Institutional Support For Accelerated Development Of Kedah 's Economy (1993). United Nation Department Support And Management Services.

Project Monitoring And Evaluation (1993). Unit **Perancang** Ekonomi Negeri, Wisma Darul **Aman, Alor** Setar, Kedah.

Review Of The Economy Of Kedah State (1992). Unit Perancang Ekonomi Negeri, Wisma Darul **Aman, Alor** Setar, Kedah.

Taylor F. W. (1911). *Principles of Scientific Management*, Harper & Brothers. New York.

Utusan Malaysia, Julai 19, 1994.

Utusan Malaysia, Sept. 30, 1988.

Utusan Malaysia, Sept. 4, 1997.

Victor T. King & Nazaruddin Mohd. Jali (1992). *Isu-isu Pembangunan Luar Bandar di Malaysia*. DBP, **Kuala Lumpur**. 1: 39-47.

Warta Darul Aman; Ke Arah Pembangunan, Bil. 6 (1997). **Kerajaan** Negeri Kedah.